

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ СТОСОВНО ПРАВА ОСОБИ НА БЕЗПЕКУ

Макарчук В.В.,

*к.ю.н., доцент кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін*

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

В тезах аналізується реалізація Стратегії національної безпеки України стосовно права особи на безпеку. Запропоновано висновки і рекомендації щодо удосконалення права особи на безпеку.

Ключові слова: правоохоронні органи, державна політика, національна безпека і оборона, Рада національної безпеки і оборони України, Кабінет Міністрів України.

Постановка проблеми. Фактор збільшення насильницьких геополітичних конфліктів як прояв світової економічної кризи, ускладненої пандемією, збільшує розрив між традиційними концепціями та парадигмами у сфері безпеки й оборони та сучасною практикою їх забезпечення та реалізації прав людини. Більшість розвинутих держав дедалі більше визначають свої інтереси безпеки з точки зору потенційної війни враховуючи їх у своїх безпекових стратегіях. Це призвело до подвійної трансформації: зовнішнє розширення повноважень правоохоронних органів з областей національної безпеки, які раніше були пов'язані з внутрішньою поліцією і розгортання зовнішнього військового апарату для різноманітних міжнародних поліційних місій.

Серед численних проявів цих змін, деякі автори зупиняються на чотирьох центральних подіях: підвищена популярність питань правоохоронних органів в офіційному дискурсі про безпеку та здійснення

влади; перетворення військової техніки та технологій для виконання поліцейних місій; збільшення законів про правоохоронні та розвідувальні спільноти, а також використання військових для внутрішніх і зовнішніх поліцейних операцій, які віднесені до категорії «військові операції», що відмінні від війни [1, с. 31]. Що більше, наслідками цих змін для традиційного порядку денного досліджень безпеки стало як явище милітаризації поліції в контексті реалізації права особи на безпеку.

Україна розробляючи і приймаючи нову Стратегію національної безпеки врахувала усі світові тенденції і визначила основні засади на яких буде ґрунтуватися державна політика у безпековій сфері, ними є: «Стримування (розвиток оборонних і безпекових спроможностей для унеможливлення збройної агресії проти України); стійкість (здатність суспільства та держави швидко адаптуватися до змін безпекового середовища й підтримувати сталі функціонування, зокрема шляхом мінімізації зовнішніх і внутрішніх уразливостей); взаємодія (розвиток стратегічних відносин із ключовими іноземними партнерами, насамперед з Європейським Союзом і НАТО та їх державами-членами, Сполученими Штатами Америки, прагматичне співробітництво з іншими державами та міжнародними організаціями на основі національних інтересів України)» [2].

Реалізацію Стратегії національної безпеки України мають забезпечувати Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади, відповідні органи сектору безпеки і оборони України та решта державних органів відповідно до їх компетенції [3]. Для реалізації Стратегії національної безпеки України розробляється ще 14 відповідних безпекових стратегій та одна загальнонаціональна програма. Це – керівні документи, що мають охоплювати всі сфери національної безпеки та оборони та є базою для розробки деталізованих планів їхньої реалізації. Як зазначив Президент України: «Ця концепція перебуває на стадії завершення, для чого працює відповідна міжвідомча комісія. Результатом має стати чітка система координації суб'єктів безпеки та оборони для підтримки урядування та

захисту основних потреб людей на випадок природних катаклізмів, техногенних аварій, а також інших подій ...» [4].

Уточнимо, що для реалізації державної політики у будь-якій сфері розробляються плани виконання згідно параграфу 76 «Регламенту Кабінету Міністрів України»: «Для організації виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України, введених в дію указами Президента України, які містять завдання Кабінетові Міністрів, Секретаріат Кабінету Міністрів готує плани організації виконання таких рішень, які подаються Державним секретарем Кабінету Міністрів для включення до проєкту порядку денного засідання Кабінету Міністрів. Зазначені плани схвалюються на засіданні Кабінету Міністрів, що фіксується у протоколі засідання. У плані зазначаються завдання, відповідальність за виконання яких покладена рішенням Ради національної безпеки і оборони України на Кабінет Міністрів, заходи з виконання зазначених завдань (у тому числі щодо надання інформації Секретареві Ради національної безпеки і оборони України про стан виконання), органи, відповідальні за виконання, відповідні структурні підрозділи Секретаріату Кабінету Міністрів та строк виконання (у разі потреби)» [5].

На думку Ю. Гаруста та В. Мельника: «... задля забезпечення належного функціонування всіх складових економічної безпеки держави правоохоронні органи наділяються широким спектром повноважень. Вони існують у структурі повноважень більшості вітчизняних правоохоронних структур і не виділяються в окрему групу. Виокремити їх можливо лише за умови усвідомлення сфер правовідносин, які прямо чи опосередковано належать до економічної безпеки держави та внаслідок здійснення детального аналізу всіх повноважень конкретного правоохоронного органу» [6, с. 58-59].

Висновок.

Отже, доречно певним чином класифікувати повноваження правоохоронних органів при реалізації державної політики у сфері

національної безпеки і оборони. Крім того, враховуючи, що на сьогодні крім Стратегії національної безпеки України, на виконання якої були прийняті ще Стратегія інформаційної безпеки, Стратегія кібербезпеки, Стратегія воєнної безпеки та Стратегія економічної безпеки, то доцільно їх аналізувати в контексті права особи на безпеку.

Список використаних джерел:

1. P. Andreas, R. Price. From War Fighting to Crime Fighting: Transforming the American National Security State. *International Studies Review*, 2001. Vol. 3, Is. 3, P. 31-52 URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1521-9488.00243> (date of access: 10.10.2022).

2. Про Стратегію національної безпеки України : Рішення Ради нац. безпеки і оборони України від 14.09.2020 р. : станом на 16 верес. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text> (дата звернення: 10.10.2022).

3. Прес-реліз презентації проекту Стратегії національної безпеки України - Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/2092.html?PRINT> (дата звернення: 10.10.2022).

4. Стратегія нацбезпеки і оборони України передбачає системний і постійний розвиток оборонного сектору та рух до євроатлантичної спільноти – Роман Машовець. *Чернігівська ОДА*. URL: <https://www.cg.gov.ua/index.php?id=428659&tp=page> (дата звернення: 10.10.2022).

5. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Каб. Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950 : станом на 15 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-п#Text> (дата звернення: 10.10.2022).

6. Гаруст Ю. В., Мельник В. І. Правоохоронні органи на захисті економічної безпеки України: адміністративно-правовий аспект : монографія.

Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2019. 256 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324221809.pdf> (дата звернення: 09.10.2022).

The theses analyze the implementation of the National Security Strategy of Ukraine in relation to the individual's right to security. Conclusions and recommendations regarding the improvement of the individual's right to security are offered.

Keywords: law enforcement agencies, state policy, national security and defense, National Security and Defense Council of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine.